

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

БУГАРСКА И РУСИЈА

То су данас два ратна противника, који нам својим међусобним односима највише привлаче пажњу, зато ћемо бацити један летимичан историски поглед, који ће најизразитије окарактерисати оба народа. Тражили смо аналогних примера у дипломатским односима ма којих народа, али узалуд је био сав труд око тога, јер Бугарска је својим државним животом створила један нов модус историске незахвалности, који заслужује да се нарочито нагласи и истакне, у толико више што и данас има знатан број државника, који би радо заборавили на прошлост и који би, руковођени назаренским погледима, пристали да се све грешке опросте, ако наступи нокајање.

Да почнемо редом.

Бугарски прваци траже од Високе Порте установу егзархата, али су били одбијени. Моле Васељенску Патријаршију која их такође одбија. Траже дипломатско посредништво западних држава, али и ту су насели. Најпосле јавља се Русија која се мобилисаним армијама прети Турској и — Бугари извојеваше себи самосталност црквену, они створише своју егзархију, којој су придружене и чисто наше, српске епархије. Ово је један од највећих политичких успеха бугарских у прошлом веку, јер је таква црквена аутокефалност била најјаче средство за денационалисањем српског живља како у Македонији тако и у другим нашим областима.

Али за овим долази нешто, што до сада није забележила историја културних народа.

Русија објављује рат Турској, она креће силне армије да би ослободила један ропски народ, Русија је хтела да избави окова и чамотиње једно забачено словенско племе, које је слабо марило за савременим државним животом. И створена је нова бугарска држава. Она је сазидана на гробовима двеста хиљада Руса, али Русија се не задржава само на овоме. Она је о своме трошку подигла државна надлежства, о своме трошку организује бугарску војску, за тим подиже путеве, телеграфе, отвара основне и више школе, подиже државну економију, ствара читаонице

и библиотеке, даје из својих магацина пушке, топове и муницију, школује у иностранству на хиљаде Бугара и још нешто — она даје тој држави и готове напоре. Дакле Бугари су добили државу са свима институцијама, потпуно уређену, за коју не погинуше ни двеста Бугара! Једном речју све што имају данас Бугари и црквену и државну независност извојевала им је Русија која није жалила ни људе ни милионе, само да избави националне смрти један словенски народ. Али сада долази оно што најлепше карактерише бугарску душу, бугарски карактер. Кад су видели да им је држава потпуно уређена, они подигоше прави устанак, мислите ли у Тракији међу неослобођеним Бугарима — не. Они усташе и протераше своје највеће добротворе. По целој земљи врше се прогонства и хапшење Руса, пале се руске заставе, цепају се и газе по улицама слике онога владара, који је бацно на коцку чак и срећу Русије, само да ослободи тај бугарски народ... Од тада прође доста времена, пуних тридесет година. Русија је и то дала забораву, јер је веровала да ће се то јогунасто и размажено дете поправити...

Други моменат. Русија објављује свети рат за ослобођење још седам словенских народа, који стењу у туђинском ропству. Русији се придружују сви културни и највећи народи. Тада Русија позивље у своје друштво и Бугарску обећавајући јој велике награде, али се подиже цела Бугарска као један човек, која довикну својој мајци, својој ослободитељки: Ми нећемо у друштво варвара, ми нисмо Словени, ми смо Татари!... И да би били доследни свога историског живота, они дигоше да зарију нож у леђа ономе народу, који им је дао и живота и све што имају. Има ли у историји света грознији и одвратнији пример незахвалности од бугарског подлаштва, неваљалства и разбојништва!

Народ чија је прошлост пуна злочина и незахвалности, не заслужује да се третира као члан људске заједнице, он треба да буде тако кажњен, како би сваки сличан покушај у будућности

био осуђен у напред на смрт. Ово треба да имају вазда на уму наши велики савезници ко-

ји су прокламовали борбу противу историских злочина појединих народа.

Овчеполски

КРВАВИ РЕЖИМ

II

Турке не браним, али кад је реч о истини треба рећи: Бугарски агенти изнели су многе злуде турке у првој боји, али су ипак много што шта по својој урођеној навици додали.

Било је случајева да су у мртве, на шта више и у највеће мученике урачунали оне, који су и данас живи, а да не помињем стотине имена који су својом природном смрћу у вечност отишли, док су по меморандуму обешени или убијени. Таква су средства и противу нас употребљавали.

Ко се сећа њихове новинарске кампање противу нас пре објаве рата. По њиховим званичним изворима у Македонији је био прави покољ »Бугара.« Износили су имена погинулих међ њима има и данас живих и здравих који истају у српском избегличком логору у Солуну. Оскудни фактима нису презали ни од најгорег фалсификата. Насадањем са изношењем имена »убијених« ед стране Срба они се сетили меморандума, кога су без икаквог стида прештамповали. На протест мештана, на званична демантовања, ни савети њихових пријатеља да начин такве борбе није сада популаран — није помогло. Они су ишли старим путем, који незна за истину, нити пак за морал. Њима је требало тако, а што им се цео свет у Македонији смејао њих се није тикало. Они су ишли са циљем, а средства су им споредна ствар. Да. Тако су Бугари радили кад су износили злуде Турака, на после и »наше« Наравно да ми није стало ни до каквог правдања, јер читаоци већ знају какав је извор бугарских лажи био. Мени је требало напоменути и изнети на какав начин Бугари фабрикују неистину. Мржња према Србима доскони, безумље које је манифестовано на невероватан начин, поквареност и грабљивост Бугара мени је посао, кога се дати на жалост у много олакшао. Нема потребе да се позивам на прошлост, нити су ми пак потребни меморандуми — истина и тужни примери бугарског зликовачког дела биће докази до сада невиђеног варваризма који је над нашим народом извршен, од кога би се застидели и задрхтали и најдивљија племена, на чак и њихови ортаци Турци.

Црна мисао која се развила код најутицанијих политичких и војних

лица у Бугарској о истребљењу Срба у овој пивазији примењена је. Генерал Бојаџијев је у Охриду јавно прекорно команданта цука неког Петрова зашто је тако мали број Срба побио — и сутра дан од несретних српских војника који су се затекли болесни у војној охридској болници била је једна огромна томила лешева. Један угледни Муслиман из Охрида пише: »26. новембра дан је проклета Охриду. Тога дана одиграла се једна трагедија која ће вековима причати неваљалство, варварство и крволочност Бугара, а нама Охрићанима нанела је живг срамоте, који ћемо тешко опрати, јер смо требали сви изгинути и недати да се она невина деца српских хероја — болесна и измучена — као жагањци кољу. Хришћанско и муслиманско становништво згротило се од овога језовитог примера. Угледнији Хришћани нису се задржали, већ су изјавили своје негодовање, које и ако је учињено у благој форми, ипак је зато изазвало код звера Бојаџијева ужасно негодовање — да је најпогрднијим речима грађане најурно.

Сви смо овамо уверени да је дан освете близу и да ћемо ускоро поздравити личне српске орлове, а докле уверени будите: да ћемо ове свеже и велике хумке чувати као што чувамо непоколебљиву љубав и оданост према вама.

Ово није моје мишљење само — него свују муслимана, па чак и оних фанатика, који се нису могли не само са српским него у опште са хришћанским режимом помирити. Чаулевлева правда научи нас да ценимо вашу племенитост. Пљачка, насртање на образ, убиства, која бугарски војници врше свакодневно нас терају да упућујемо молитву свевишњем за ваш скорији долазак.

Ћ—

Преглед грчке штампе

«Неа Имера» о г. Венизелосу

Човека издају само негови пријатељи: нико данас јаче од г. Венизелоса не осећа на себи тачност ове француске пословице. По властитом свом признању, сарадници листа »Неа Имера« били су врло радо и врло често примани код њега, док је био на Влади, али наједанпут, чим је дао, или

тачније док је још *идао*, чим се осетило да ће пасти, нико није осуо жешћу палбу на г. Венизелоса од његових радо приманих пријатеља из »Неа Имера«. И то *запање*, са истом јачином, траје једнако, ево више од године дана: Г. Венизелоса нападају и други листови, нападају га из убеђења или по дужности сви антивенизелитички листови; али ни један то не чини ни из далека с истом жестином, жучношћу, с истом пакшћу и, мора се признати, с истом јачином аргументације и с истом »књижевном« лепотом као »Неа Имера«. Овај је лист један од најважнијих органа грчке журналистике; читају га радо и они који ни најмање не деле његове мисли и његова гледишта; читају га можда, као ја, због лепог писања и лепог уређивања — нарочито данас кад не можемо читати књига; а најрадије га читају грчки официри и, чини ми се, нарочито виши.

Нема непријатности или неприлике за владу или грчку државу; нема тешкоће економске, оскудице или кризе финансијске; нема инцидента дипломатског или једног од оних нарочите природе којима је узрок у европском рату и у присуству Савезничке војске овде а да за то »Неа Имера« не окриви г. Венизелоса и да га тако рећи свакодневно не позива на суд. Ово оптуживање достигло је ових дана — поводом превоза српске војске сувим — до тачке до које не би полемика довела ни у једној великој држави; код нас Балканаца, међутим, то није тако страшно: »Неа Имера«, на име, оптужила је г. Венизелоса, ни мање, него да спрема *устанак* и да има намеру да *срине с престола* омиљеног краља Константина. Ево одмах властитих речи »Неа Имера! Нападе се у њеном 1346 броју од 1. априла, у чланку под насловом »Либерални Нерон«:

»Иницијатива за мешање странаца у унутрашње послове Грчке није иницијатива њихова. То је иницијатива малог броја Грка; оних управо који се ево већ годину дана труде да помоћу странаца поремете ред у земљи и да изазову устанак да би свргнули с престола краља Константина. Време је већ да почнемо говорити отворено и без уздржљивости. непријатељ Грчки налази се у самој Грчкој. Странци се не би понашали према нама као што се понашају кад не би у Грчкој постојала једна странка која им служи као основа за оправдање. Војне и поморске базе савезничке на грчком земљишту јесу последица политичке базе коју им даје венизелизам. Швајцарску, политички сложну, није се усудио да дирне ни један Немац и Француз. У Скандинавским државама, које тако исто поклањају свој политички свет потпуно сложним и неподељеним, ни једна од ратних страна није се усудила да врши иретресе на обалској зони. У Холандији то исто, у Данској и Шпанији такође. Али се у Грчкој венизелизам испречио као бесан бик противу грчке независности и својим је роговима боде старајући се да зада смртни ударац витезима и мученицима који су заузели став за одбрану народне части.

Тако се данас откри дело венизелизма.

Противу таквог нечувеног и невиђеног партијског разврата; противу таквог страшног призора који подсећа на најгдније слике из средњег века, грчки народ има дужност да се дигне и да покаже како има снагу и средства да спречи продају Грчке странцима и куповину њену од странаца. Историја наводи да је Нерон предао Рим огњу под притиском једног мучног

бунила изрођеног уживања. Али ни једна историја до данас није пружила толико карикатурну слику као у нас странка која носи име либерала, а која има за вођа једног нове врсте и психологије Нерона, који да би прикрио своје политичко банкротство годину дана већ ратује да би по сваку цену предао целу Грчку пожару једног бесциљног рата.»

Транспортовање српске војске

Читаоцима је познато, да се више од 15 дана у грчкој штампи живо третира питање о транспортовању српске војске преко грчке територије. Ми о томе питању намерно ништа писмо писали, јер нисмо имали никаквих позитивних података при руци. Ни данас се ништа позитивно не зна о томе. Јутрошње су вести противуречне. Док по једнима, идеја о преносу српске војске сувим треба да је потпуно напуштена, по другима изгледа да су савезници учинили нове кораке код грчке владе. Док једни тврде да ће један део српске војске остати на Крфу, по другима излази да ће једна италијанска дивизија доћи на Крф по одласку српске војске, ради олакшања операција против сумарена. По јутрошњим вестима изгледа, да су велике силе оставиле Србији и Грчкој као савезницима да се по тој ствари споразуму. Јучерашњи атински и данашњи солунски листови доносе ову изјаву г. Балугића по тој ствари:

»Српска војска треба да се пренесе у Солун и да отпочне непријатељства. Ми желимо да наша војска што пре оде са Крфа (а то исто жели и грчка влада).

Србија, која је претрпела огромне губитке, чува остатак своје снаге као очи у глави. Због тога смо апелујући на великодушност Грчке тражили, да војску пренесемо сувим. Ја знам грчка осећања и због тога се надам да се Грчка томе неће противити. У противном ми ћемо бити приморани да предузмемо потребне мере за пренос трупа другим путем.

Не знам да ли ће српска војска проћи кроз Атину. Али ма где да с заустави на путу, то ће трајати само неколико часова због набавке средстава за исхрану.

Један део грчке штампе писао је са задњом мисли, како ће српске трупе бити транспортоване преко Албаније. Кад смо се повукли из Албаније, тврдили су како је српска војска малобројна. Сад пак тврде како је има и сувише многу. Тврђење, да ће српска војска бити употребљена за мешање у унутрашње ствари Грчке и сувише је смешно.

По последњим вестима, јуче у јутру су разговарали по тој ствари француски и енглески посланици са г. Скулудисом а г. Балугић са г. Политисом начелником министарства спољних послова.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Дочек Престолонаследника на Крфу.

Јуче нам је стигао извештај о величественом дочеку нашег Престолонаследника на Крфу, при повратку са његовог пута по западној Европи. На параду је узело учешћа 18 батаљона. Веле да су сви савезнички официри били одушевљени изгледом наших трупа, а нарочито савршеношћу у извођењу војничке обуке. Италијански генерал је дрхтао од узбуђења рукујући се са сваким официром српским посебно и заверавајући им се, да ће се с њима видети у ослобођеној Србији, на чијем ће ослобођењу и његова војска да ради.

Бескрајна љубав наших војника према Престолонаследнику који је за време повлачења кроз Албанију, чинио људочовечанске мисоре и излагао се неизмерним опасностима све за свога војника, овом се приликом манифестовала на начин и дирљив и нежан.

Престолонаследник је доживео на својем путу много дирљивих сцена, нарочито је дирљиво било његово поздрављање са Поенкарем, председником француске републике;

али овога су пута сви присутни посматрали, како је Престолонаследник скинуо наочари — да их краљевска суза узбуђења не би оквасила.

Светковина у српском логору.

Јуче су посетили на положајима нашу војску бароница D. Ange d' Astre позната пријатељица Српског Народа, а нарочито Српске Војске и енглески пуковник St. Col. G. Mattheuos R. A. M. C. На положајима су ради честитања војсци Христовог Васкресења били и Владини Комесари у друштву г. Боке Марковића. Љубавни домаћин ђеншт. пуковник господ. Марковић са господом официрима дочекали су госте и богато угостили. После ручка био је концерт. Један део чланова позоришне трупе Лазарева на позив официра приредили су представу која је на војнике лепо утицала. За време ручка стигоше у омањим групама француски официри у посету својим српским колегама. За време концерта пријавила су се два уметника један француски а други

енглески и дивно отпевали на матерњем језику по једну песму.

После концерта настало је коло измешано од савезничких војника, које се дуго и дуго вило. Клицању живела Србија, живела Француска, живела Енглеска живели Савезници није било краја. Српски војници певали су Марсељезу а сви укупно Боже Правде.

Љубав која влада међу савезничким војницима, а нарочито пажњу и поштовање Француза и Енглеза према српском војнику за сваку је похвалу. Енергичном пуковнику г. Марковићу и господи официрима има се шта честитати.

25.000 добровољаца из Америке

Американски листови јављају, да се у Америци формирали војска од 25.000 Југословена, добровољаца, који желе да се придруже српској војсци у Солуну.

Српски дан у Француској.

Француски народни одбор за помоћ, саобразно гледишту владе и жељи г. Веснића, примио се, а по одобрењу министра просвете, да организује један Српски дан (вероватно 12. Јуни) у корист српског живља, који је остао у Србији и српске деце у Француској.

Регрутна комисије.

Сутра 14. т. м. на реду су да престану регрутној комисији они чија имена почињу са словом Ј.

Енглеске жеље за Србију

Г. Глигорије Хаџи - Ташковић, директор ђевђелијске гимназије, послао је за Ускре по неколико црвених јаја свима официрима енглеског штаба с којима долази у службени додир. Поводом тога добио је од г. Кјутана Мора, потпоручника, следеће писмо које објављујемо због топлих жеља за Србију.

»Драги госп. Хаџи - Ташковићу, Бескрајна вам хвала на вашем сећању о Ускреу, и на вашој нежној пажњи.

Ја бих вас радо походио данас, али нажалост дужност ће ме задржати овде јер сам дежурни. Молим вас да ме извините код ваше госпође.

Из срца се радујем што баш о Ускреу видимо овде обновљену Српску Војску. То је доказ да ћемо ускоро празновати и ускреснуће Србије.

Примите, драги господине, уверење о моме потпуном поштовању».

И остали г. г. официри који су г. Хаџи - Ташковића посетили пожелели су да Срби први велики празник који долази прославе у својим домовима у слободној Србији. Да Бог да!

Пруга Солун—Атина.

Министарство саобраћаја у Атини службено јавља, да ће пруга Атина—Солун бити предата саобраћају 15. маја.

40.000 Немаца у Француској.

Француски министар унутрашњих дела изјавио је опонад у скупштини да је пред овај рат становало у Француској 40.000 Немаца.

ХОТЕЛ И ГОСТИОНИЦА
МАРСЕЉ ДО ПАРИГРАДСКЕ
СТАНИЦЕ
БРАЋЕ ЧОМИЋА

— ИЗ БИТОЉА —
ПРИМЕРНА ЧИСТОЋА. — УДОБНЕ СОБЕ.
ОДЛИЧНА КУЈНА — ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

I РЕДА

Империјал

ХОТЕЛ **Империјал**
У СОЛУНУ поред самога мора
Отвара се ускоро понова,
пошто је Енглеском штабу
истекао уговор о закупу.

Хотел остаје и даље под упр-
вом свима добро познатог дирек-
тора г. ТАШКА ЧОМИЋА.

ЧИСТОЋА ЈЕ ПРИМЕРНА, СОБЕ ЕЛЕ-
ГАНТНЕ, ПОСЛУГА ТАЧНА А ЦЕНЕ КАО
И УВЕК УМЕРЕНЕ.

Стовариште женских шешира и
велики избор најмодерније робе
за даме

Д. ХРИСТИДЕ

СОЛУН

Улица Силнички бр. 17.

МЕЊАЧКА РАДЊА

Баруха Салтиела и С. Скапа

Препоручује се својом солидном рад-
њом, при размени свију врста нов-
чаних вредности по дневном курсу.

СОЛУН, УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС БР. 8.

Купујте прави и најбољи
дуван и цигарете

„КАВАЛА“

из фабрике

ПАПА АНАСТАСИЈУ

СОЛУН

Велика посластичарница

АЛМОЗНИНО

улица Венизелос

Спрема за ускршње празнике све вр-
сте одличних посластица, колача,
бисквита, извреног укуса и увек све-
жих. С тога многобројне муштерије
неће пропустити прилику да похитају
и пазаре унапред уверени да ће бити
потпуно задовољени.

Велико стовариште

МОДНЕ И ГАЛАНТЕРИСКЕ РОБЕ

најлепше, најсолидније и
најмодерније по строго у-
тврђеној цени

можете купити код

КОФАСА ХРИСКОПУЛОСА

СОЛУН

М. И С. БУРЛА

ЈУВЕЛИРИ

РАДЊА ОСНОВАНА 1880 ГОД.

Велики избор Дијаманата, Бисера и
драгог камења. Злата и сребра,
накита, часовника и т. д.

Улица Венизелос бр. 55.

— СОЛУН —

ЗУБНО ЛЕКАРСКА КЛИНИКА

ЈОВАНА Н. ХАЦИ ВАСИЛИЈА
ДОКТОР МЕДИЦИНЕ

ЈЕДИНИ ЗУБНИ ЛЕКАР КОЛИ ЈЕ ИЗУЧА-
ВАО СПЕЦИЈАЛНО БОЛЕСТИ УСТА И ЗУБА
У ПАРИЗУ.

ПРИМА ПРЕКО ЦЕЛОГ ДАНА
У СВОЈОЈ КЛИНИЦИ УЛИЦА КЕЈ БР. 49.

— СОЛУН —

ЗА НАСТУПАЈУЋУ СЕЗОНУ

Радња „НИЕН ЛИГЕ“**Браће Хр. Наума**

СОЛУН, — УЛ. ВЕНИЗЕЛОС БР. 14.

Најсолиднија радња и стовари-
ште свилене робе за хаљине и блу-
зе, велики избор штофова за ко-
стиме и кројаче; разне вунене и
памучне робе. Најиризнатији ка-
лико и бело платно за рубље на-
рочите каквоће и т. д.

Уредништво „Велике
Србије“ прима огласе
по умереној цени.

За српску војску, г.г. официре
и савезнике

Цигарете „СРБИЈА“

најбоље су јер су израђене од најбољег и пра-
вог дувана „Кавала“ и удешене према старим
српским цигаретама у кутијама од по 24 ком.

по цени: 1.40; 1.—; 0.65 и 0.50 дин.

Дуван „Морава“ пакло 25 грама 0.30 дин.

Продавница у пасажу Бен Рубен БР. 25

| спрат иза хотел „Телеграфа“.

4-10

СИНОВИ Г. А. ЕРЕРА И К^о ЛТД.

СОЛУН

Највеће стовариште:

Позаментерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака,
пантлика, платна, мушема. Париских артикала,
женске конфекције, гвожђарије итд.

— Цена утврђена. —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

4-

КОД МАЈЕРА

— УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС —

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ ГОТОВОГ ОДЕЛА, ПАНТАЛОНА,
КАПУТА И Т. Д. ЗА ГОСПОДУ И ДЕЧАКЕ.

ВЕЛИКИ И БОГАТ ИЗБОР: ХАЉИНА, КОСТИМА, БЛУЗА,
ХАЉЕНИЦА И Т. Д. ЗА ГОСПОЂЕ И ДЕВОЈЦИЦЕ. —

ПРИСПЕЛА ЈЕ ЧУВЕНА АМЕРИКАНСКА ОБУЋА

„РЕГАЛ“

4-4

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„АТЛАС“

Ники дин 1.—, Елпис 0.80, Аристократ 0.65, Генед-
же 0.50, Македонски 0.35.

Продају се свугде

ФИЛИЈАЛ УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС 12.

4-8

Деликатесна радња

М. МАЈО КАСУТО И К^о

УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС БР. 4а.

НАМИРНИЦЕ ПО ИЗБОРУ

Радња је снабдевена свима врстама сирева,
салами, шунки, ликера, шампањера, вина, чо-
коладе и осталих деликатеса.

ЦЕНЕ БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

ГОВОРИ СЕ СРПСКИ